

ARA ART

ARA ART, z.s.

výroční zpráva 2024

Rok 2024 byl pro nás rokem velkých výročí, nových výzev i odvážných vizí. Oslavili jsme 10. ročník Mezinárodního dne Romů a je to až neuvěřitelné, když si vzpomenu, jak jsme ten úplně první plánovali u mě doma v kuchyni. Z malé komunitní iniciativy se stal respektovaný a každoročně očekávaný svátek, který propojuje, inspiruje a připomíná, jak důležité je být hrdý na to, kým jsme.

Naše kulturní aktivity se dál rozrůstaly. ARA FESTY jsme kromě Plzně a Ostravy nově přinesli i do Brna a Jablonce nad Nisou. Vedle toho jsme samozřejmě pokračovali v našich pravidelných kulturních a uměleckých aktivitách, které posilují romskou identitu, tvoří bezpečný prostor pro kreativitu a podporují mezikulturní dialog.

Zakončili jsme úspěšně první běh Leadership programu a s radostí jsme rozjeli běh druhý. Vidíme, jak mladí romští lídři a lídryně rostou, jak získávají odvahu měnit své okolí a zasazovat se o spravedlnost. A právě spravedlnost zůstává jedním z pilířů naší práce. V roce 2024 jsme rozšířili služby poradny pro kohokoliv, kdo čelí diskriminaci, a aktivně jsme se věnovali i tématu nezákonných sterilizací, které nesmí být zapomenuto.

Tento rok byl ale výjimečný ještě něčím dalším. Rozhodli jsme se, že nastal čas, aby vzniklo romské kamenné divadlo. Začali jsme o této myšlence jednat s Ministerstvem kultury České republiky a věříme, že pokud vytrváme a budeme mít vaši podporu, potkáme se za pár let v prostoru, který bude nejen kulturním domovem, ale i symbolem dlouho opomíjené rovnosti.

Děkujeme vám všem, kteří jste součástí naší cesty. Dáváte nám sílu tvořit, růst a snít dál. Držte nám palce, to nejdůležitější máme teprve před sebou.

David Tišer, ředitel ARA ART, z.s.

ARA ART, z.s. | Právní forma: zapsaný spolek

Sídlo: Na Václavce 1136/8, 150 00, Praha 5

IČ: 01188461 | Založeno: 25. 10. 2012

**Statutární orgán: Výbor spolku ve složení Pavlína Matiová, Veronika Šafránková,
Michal Žolták**

ARTIVISMUS A KULTURA

Významné dny romského národa

Rok 2024 byl pro ARA ART zásadní nejen rozsahem aktivit, ale i jejich geografickým a tematickým rozšířením. Oslavy historických dnů romského národa se konaly ve více městech a přinesly větší veřejný ohlas než kdykoli dřív. Z Mezinárodního dne Romů se stal celotýdenní kulturní festival, který poprvé zasáhl i Plzeň. Den památky obětí romského holocaustu i Mezinárodní den romského jazyka potvrdily, že udržovaná paměť a jazyk jsou pilíře identity. ARA FESTY se rozšířily do čtyř regionů a proměnily léto ve vizuálně i zvukově bohatou mapu romské kultury v celé své rozmanitosti. Tato část výroční zprávy mapuje události, které nesou vzpomínku, oslavují živou tvorbu a propojují komunity.

Mezinárodní den Romů

Jubilejní desátý ročník oslav Mezinárodního dne Romů v Praze probíhal od 2. do 8. dubna a nabídl rekordní množství programů na osmi různých místech. Hlavní téma ročníku – „Romaissance: budoucnost romského umění a kultury“ – se promítlo do odborné konference, řady uměleckých vystoupení, workshopů, výstav i komunitních setkání.

| 14 realizovaných akcí

| 15 partnerských organizací

| Přes 2 000 účastníků

| 20 romských umělců

| Více než 50 000 zhlédnutí LIVE přenosů
konference a galavečera

Oslavy zahájila odborná konference v Brožíkově sále Staroměstské radnice, kde se během tří panelových bloků vystříдалo 12 řečníků před publikem o 70 účastnících. Diskuse o budoucnosti financování romského umění a kultury otevřela praktická témata i prostor pro nové vize. V následujících dnech probíhaly dětské programy v KC Vozovna, koncerty v klubech jako Jazz Dock nebo Rock Café, pěvecké a taneční dílny s Petrou Gelbart, Lilijanou Sarah Ščukovou a Oksanou Trofymenko, i interaktivní venkovní úniková hra „Po stopách nomádských rytířů“.

Vyvrcholením oslav byl slavnostní galavečer v divadle ARCHA+, jehož kapacita byla zcela naplněna. Vystoupilo zde 14 romských umělců, včetně Antonína Gondolána, Vanesy Horákové, Marsella Bendiga, kapel Kale a Gitana nebo pěveckého sesterstva Matiových. Hudební doprovod zajišťoval Live Band Milana Kroky. Večerem provedli Jarmila Balážová a Tomáš Bystrý a došlo i k udělení Ceny Mileny Hübschmannové spisovatelce Květoslavě Podhradské. V rámci doprovodného programu proběhla výstava fotografií „Ohlédnutí za 10 lety oslav Mezinárodního dne Romů“ v Holešovické tržnici, která byla přístupná veřejnosti od 8. do 21. dubna.

Poprvé v historii se oslavy konaly také v Plzni, kde 13. dubna proběhl jednodenní program ve dvou lokalitách – v Komendě a kulturním prostoru Papírna. Odpolední část nabídla taneční a kreativní workshopy a komunitní aktivity, večerní pak pět koncertů včetně vystoupení Milana Kroky Live Band, skupiny Gitano Sax a sester Matiových s Michalem Žoltákem. Vstup na akci byl zdarma a celodenní program přilákal širokou veřejnost.

Leperiben – Den památky obětí romského holocaustu

Uctění památky romských obětí nacismu proběhlo 1. a 2. srpna 2024 již pošesté v rámci pietního projektu Leperiben. Dvoudenní program měl v sobě hluboký symbolický rozměr – nejen připomenutí historických událostí, ale i živý odkaz do současnosti. První den byl věnován projekci dokumentárního filmu Ma Bisteren v HYB4 Galerii, který připomněl systematickou genocidu Romů a její přehlíženou stopu v evropské paměti. Druhý den se konal komponovaný večer na náměstí Jiřího z Poděbrad, jehož součástí bylo scénické vyprávění, čtení jmen obětí a hudební vystoupení. Akci doprovodily reflexe současné podoby antiracismu i diskuze o kolektivní paměti v českém prostoru.

Mezinárodní den romského jazyka

Oslavy Mezinárodního dne romského jazyka probíhaly v několika regionech – 5. listopadu v Praze a Jablonci nad Nisou, 9. listopadu v Ostravě a 11. listopadu v Rokycanech. Program se zaměřil na podporu romštiny jako živého kulturního nástroje, nositele paměti i tvůrčího projevu. V jednotlivých městech probíhala autorská čtení romských spisovatelů, jazykové dílny pro mládež a tematické diskuze o výuce a překladu romského jazyka. Projekt zapojil nejen jazykové odborníky a autory, ale také děti a mládež, čímž aktivně podporoval mezigenerační přenos. Všechna setkání byla veřejně přístupná a v řadě případů doplněna o kulturní program. Celkově se do aktivit zapojily stovky účastníků napříč čtyřmi městy.

ARA FESTY 2024 – čtyři města, čtyři festivaly

V roce 2024 se ARA FESTY uskutečnily hned ve čtyřech městech, a to historicky poprvé. Festivaly přinesly nejen pestrý kulturní program, ale i důležitý prostor pro komunitní setkávání, uměleckou tvorbu a sdílení. Všude byl kladen důraz na přístupnost, vzdělávání i interakci s veřejností.

ARA FEST Plzeň

Ve dnech 4.–6. července se Plzeň opět stala dějištěm třídního multižánrového festivalu, který tradičně zahájil letní sezonu. Program zahrnoval vernisáž výstavy *Jozef Fečo – Neznámé barvy osobností*, premiéru monodramatu *Dajori* v divadle Dialog, programy pro děti a mládež, a večerní open-air koncerty. Hlavní stage ve Smetanových sadech hostila kapely jako Kale, Gitano Sax, Sestry Matiovy & Michal Žolták nebo Bengas. Festival navštívily stovky lidí z Plzně i širokého okolí.

ARA FEST Brno

Brněnský ARA FEST se konal poprvé – od 17. do 19. července a navázal na plzeňský model. Vernisáž výstavy „Romové pracují“ proběhla v Muzeu romské kultury, divadelní představení Dajori uvedlo divadlo Husa na provázku a program pro děti a rodiny probíhal v komunitním duchu. Vrcholem byl večerní koncert pod širým nebem, na kterém vystoupily například Vanesa Horáková, Thomas & Gitana nebo Milan Kroka Live Band.

ARA FEST Ostrava

Třetí ročník ostravského festivalu se odehrál mezi 22. a 24. srpnem a navázal na předchozí úspěšné ročníky. Festival opět propojil výtvarné umění (výstava Neznámé barvy osobností v Dlouhé třídě), divadlo (Dajori ve studiu G) a hudbu (koncerty v parku Florida). Ostravský ARA FEST se vyznačoval specifickou energií a úzkou spoluprací s místní komunitou, zejména v oblasti Nové Vsi.

ARA FEST Jablonec nad Nisou

Festival v Jablonci nad Nisou proběhl 6.–7. září a měl formu zkráceného, dvoudenního programu. Byl však prvním svého druhu v regionu. Nabídl rodinné dílny, program pro mládež a závěrečný koncert pod širým nebem. I přes omezený rozpočet se podařilo vytvořit důstojnou, atmosférickou a dobře navštívenou událost, která má potenciál stát se pravidelnou součástí kulturního kalendáře města.

Více než 9 000 návštěvníků

4 města hostící ARA FESTY

desítky vystupujících

desítky mediálních výstupů

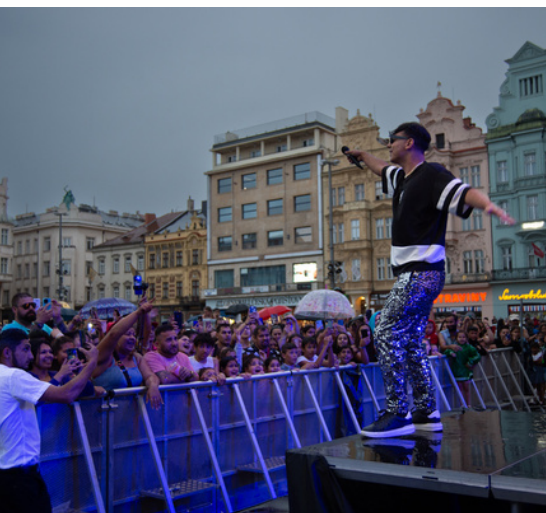
14 samostatných akcí v rámci
Mezinárodního dne Romů

stovky dětí na workshopech

tisíce online zhlédnutí

Rok 2024 ukázal, že romská kultura má silné kořeny i živou současnost.

Umělci dostali prostor pro růst, diváci novou zkušenost, a společnost zrcadlo, ve kterém může hledat vlastní otevřenost. ARA ART se i letos stal klíčovým aktérem kulturní změny.

Galerie Phundrado Vudar / Otevřené dveře

Venkovní a především putovní galerie si klade za cíl seznamovat širokou veřejnost s romskými výtvarníky, fotografy a vizuálními umělci a zároveň přinášet do veřejného prostoru romské téma a romský pohled.

V posledních 8 letech působila naše galerie především na robustních kovových panelech na volných prostranstvích, jako jsou parky, náměstí a další. V roce 2024 jsme se rozhodli vybavit naši galerii ještě menšími, dřevěnými rámy, které nám umožňují vystavovat i v menších vnitřních prostorách.

Výstav jsme uspořádali celkem 5 (dvě v Praze a další pak v Plzni, Brně a Ostravě):

Zákulisí Mezinárodního dne Romů, Holešovická tržnice, 8. - 21. dubna 2024: Retrospektivní výstava nejlepších momentek a ikonických okamžiků z desetileté historie našich Oslav Mezinárodního dne Romů

Jozef Fečo - Neznámé barvy osobností, Smetanovy sady (Plzeň), 4. – 13. července 2024:

Jozef Fečo ve svém díle představuje 8 světových osobností, které mají romské kořeny v podobě portrétů zhotovených technikami pop art, street art, stencil art.

Romové pracují, Muzeum romské kultury (Brno), 18. července – 2. srpna 2024

Jozef Fečo - Neznámé barvy osobností, Dlouhá třída/Park Florida (Ostrava), 22. – 31. srpna 2024

| 5 výstav

| 4 města

| Více než 15 000 oslovených diváků

DIVADELNÍ SKUPINA ARA ART

Divadelní skupina Ara Art v roce 2024 realizovala celkem **10 repríz svých autorských inscenací** (Dajori, Pal e marikl'i?) a členové divadelní skupiny Pavlína Matiová a David Tišer k tomu odehráli celkem **11 repríz dvou inscenací, které vznikly ve spolupráci s brněnským Divadlem husa na provázku.** (Gádžové jdou do nebe, r. Jiří Havelka a Bídníci V. Hugo / r. Michal Hába).

V průběhu roku jsme vystoupili na **festivalu romských divadel Common Tangle v Berlíně** a také jsme se podíleli na přípravě mezinárodního projektu 5 romských divadelních souborů z několika evropských zemí (Maďarsko, Rumunsko, Slovensko, Itálie, Česko), který je zaměřen na rozšíření základny jednotlivých souborů o mladé lidi do 30 let. Ti budou společně sbírat materiál pomocí realizace sebezkušenostních workshopů pro mladé lidi a posléze se budou podílet na vzniku a realizaci nové autorské inscenace. Projekt nazvaný **European Roma Young Theater Artists and Facilitators for Inclusion and Empowerment** byl vybrán k podpoře a byl oficiálně spuštěn **v listopadu 2024.**

Divadelní skupina Ara Art byla v roce 2024 aktivní také v sociální oblasti. Zareagovali jsme na výzvu, která se týkala pomoci neoprávněně sterilizovaným ženám. V rámci projektu **Přes divadlo k odškodnění**, který trval od **1.7. do 31.12.2024**, a který dotačně podpořil Úřad vlády, jsme uspořádali letní a podzimní divadelní a informační „tour“ s autorskou inscenací Dajori. Ta je věnována složitým osudům romských žen, které se ocitly pod koly dějinných událostí a společenských změn ve 20. století. Závěrečná pasáž inscenace tematizuje neoprávněné sterilizace, ke kterým byly tisíce romských žen buď donuceny, nebo jim byly provedeny z rozhodnutí lékařů a bez vědomí jich samotných. Právě tyto ženy („ženy sterilizované v rozporu s právem mezi lety 1966 a 2012“) měly do 2.1.2025 poslední možnost žádat jednorázové odškodné za tento nelegální a fatální zásah do jejich životů.

Cílem projektu bylo nejen přivést inscenaci Dajori do měst se silnými romskými komunitami, (**Plzeň, Brno, Ostrava, Praha, Ústí nad Labem**) ale také uspořádat po každém z představení **informační besedu** s některou z romských ženských osobností (vystoupily Jarmila Balážová, Dana Hrušková, Elena Gorolová, Ivana Sušilová). Každá z jmenovaných žen bezprostředně po skončení produkce v debatě s režisérem inscenace Davidem Tišerem nejen tematizovala vlastní zkušenosti s procesem žádosti o odškodné, ale také poskytovala potřebné informace a kontakty, které by žadatelkám mohly pomoci.

| 21 odehraných představení

| 7 měst | Přes 2000 diváků

LEADERSHIP

V roce 2025 jsme odstartovali nový vzdělávací program **Leadership Youth Roma Academy – ten navazuje na předchozí úspěšný Leadership program (2022 – 2023)**, tentokrát se ale zaměřuje na mladé Romy a Romky od 15 do 29 let.

Ve spolupráci s romskými organizacemi z celé republiky jsme sestavili skupinu 25 talentovaných mladých lidí, kteří mají zájem se vzdělávat v oblasti lidských práv a budoucnosti být aktivní v při obhajobě práv Romů, rozvíjet romskou kulturu a vytvářet aktivní místní komunity ve svých domovech.

Tento Leadership program bude celkově obsahovat 3 velká společná setkání, během každého z nich se zaměříme na různé úrovně občanské participace: lokální, národní a mezinárodní či evropskou. V průběhu programu budou také vznikat konkrétní pilotní projekty, ve kterých si mladí lidé mohou vyzkoušet nabitě zkušenosti v praxi.

V první polovině roku 2024 probíhal výběr účastníků tohoto programu a v září se uskutečnilo první společné setkání v Brně. Toto setkání, s podtitulem „Kdo jsme, co o sobě víme a kam směřujeme“ bylo zaměřené na seznamování, sdílení osobních příběhů a motivací všech účastníků.

Cílem bylo navázat dobré vztahy a důvěru ve skupině a posílit týmovou dynamiku celé skupiny.

Společně jsme se vydali na návštěvu Muzea romské kultury, kde jsme se seznámili s bohatou historií a tradicemi romského národa. Během návštěvy si účastníci prohlédli historické exponáty, které dokumentují život Romů v různých obdobích, a dozvěděli se o klíčových událostech, které formovaly jejich kulturu. Byla také zdůrazněna role Romů v moderní společnosti a jejich přínos v různých oblastech, jako je hudba, umění nebo politika. Prohlídka byla doprovázena odborným výkladem, který podnítil diskuzi o výzvách, kterým Romové čelí, a o důležitosti uchovávání a respektování jejich kulturního dědictví.

Dále jsme věnovali tématu greenwashingu (jak některé společnosti používají ekologické tvrzení k marketingovým účelům, aniž by skutečně dodržovaly ekologické standardy) a další část programu byla věnována přípravě obsahu pro sociální sítě: jak zajímavě a efektivně informovat o svých aktivitách a jak oslovit širokou veřejnost.

Během setkání jsme také diskutovali o individuálních aktivitách, které by chtěli členové Leadership programu realizovat ve svých městech. Každá z pěti skupin připravila návrh konkrétní akce, kterou plánují uskutečnit. Tyto akce

Lidské práva a práva menšin

Z hlediska základních a lidských práv je obhajoba a prosazování práv romské národnostní menšiny konzistentní programovou oblastí. V zájmu naplňování tohoto záměru jako poslání naší organizace jsme iv roce 2024 maximálně využili své lidské a finanční zdroje, abychom zajistili plynulou práci hlavně prostřednictvím

přičemž jsme tak jako v předchozích letech nadále věnovali zvláštní pozornost zohledňování a zavádění principu intersekcionality do praxe. Tento koncept vnímá ARA ART jako nesmírně důležitý zejména pro komplexnější a hlubší porozumění, posouzení a řešení situací lidí, kteří jsou v riziku nebo jsou vystaveni vícenásobnému znevýhodnění a diskriminaci. Obzvláště se to týká Romek a Romů.

Servisně-intervenční oblast

Pokrývá bezplatné služby krizové intervence, peer konzultace a právní poradenství. Jedná se o rámec podpory a pomoci, kterou poskytujeme přes online poradnu Řeknu.to, telefonicky či osobním kontaktem.

Poradna Řeknu.to zajišťuje každému člověku bezpečný, anonymní a důvěrný prostor pro otevřenou komunikaci. Za účelem posílení bezpečnosti jsme provoz online poradny přesunuli na webové stránky ARA ART, kde se využívá specifická aplikace, která kromě kvalitnějších bezpečnostních prvků, evidence dat také umožňuje efektivnější a operativní kontakt s lidmi, kteří se na nás obrátí. Podpůrné služby a pomoc v převážné míře zajišťoval peer konzultant v součinnosti s ředitelem organizace jako odborným gestorem.

V první polovině roku. 2024 jsme uskutečnili další změnu na této platformě kdy jsme na základě zaznamenaných případů, poradnu Řeknu.to rozšířili io romské ženy, které zažívají násilí od partnerů, manželů nebo bývalých manželů, hledají pomoc, nebo si potřebují promluvit, svěřit se či poradit. Tuto agendu primárně zastřešovala analytická a advokační pracovnice ARA ART.

Anonymní poradna

Řeknu.to

Roma LGBTQ+

Celkový počet klientek a klientů z romské LGBTQ+ komunity:

72

Celkový počet poskytnutých intervencí:

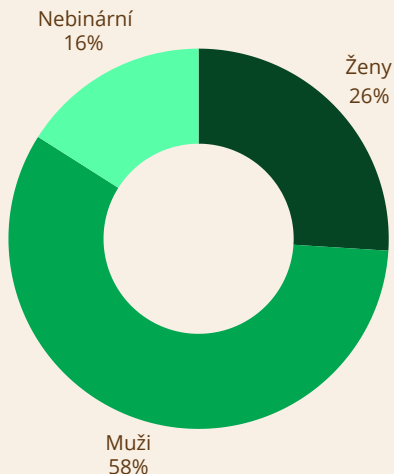
209

Věkové rozpětí:

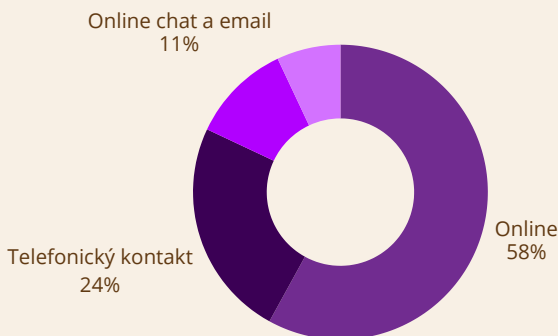
15 - 50+

Územní působnost : Česko, Slovensko, Gruzie

Gender

Způsob kontaktu

Romské ženy

Celkový počet romských žen

6

Celkový počet poskytnutých intervencí:

13

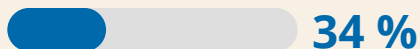
Věkové rozpětí:

29 - 40+

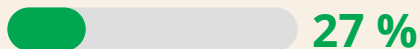
Územní působnost : Česko

Z hlediska využívaných forem kontaktu se u všech případů z online chatového prostoru přešlo do telefonické komunikace.

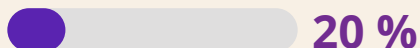
Bezplatná právní podpora a poradenství

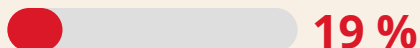
případů se právní poradenství týkalo oblasti zaměstnání (mobbing na pracovišti, odmítnutí přijetí do zaměstnání, nestandardní smluvní podmínky atd.)

ve 27% případech šlo o sociální a vzdělávací oblast (pěstounská péče, vyřizování dávek, hanlivé vyjadřování pedagoga a jiné)

se týkalo nenávistných a vulgárních projevů na sociálních sítích a další mobilní aplikace

případů se týkalo policie (nedostatečné jednání v ohlašovaných případech), vězeňství (ztížené podmínky během výkonu trestu odnětí svobody) a odvolacích řízení v rámci probíhajících procesů

**V roce 2024 této služby
využilo 41 osob.**

V **11%** byly případy postoupeny na policii, **15%** klientely využilo doprovodnou podpůrnou službu - doprovod.

Z geografického rozložení nejvíce klientek a klientů bylo z krajů: **PHM, PLK, ÚLK a MSK.**

Preferovanou formou byl telefonický kontakt, druhé místo zastávala e-mailová a chatová komunikace přes online poradnu a osobní kontakt

Tréninkový byt

Součástí servino-intervenčních činností je i tréninkový byt ve kterém poskytujeme dočasné ubytování LGBTQ+ Romům/Romkám, kteří se ocitli v kritické resp. krizové životní situaci. Ubytováným je nadále poskytováno základní poradenství, life koučink, doprovod včetně specializovaných služeb podpory.

Lidem jsme poskytli dočasné bydlení

5

Osobám jsme zprostředkovali
zaměstnání

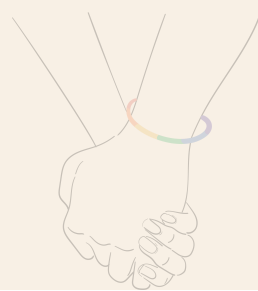
3

Celkový počet intervenčních služeb

45

Ke konci roku byla krizová intervence poskytována nadále jen 1 osobě

Prague Pride 2024

V roce 2024 jsme rozšířili naše aktivity v oblasti podpory romské LGBTQ+ komunity a navázali významná domácí i mezinárodní partnerství.

Prague Pride

Pokračujeme v dlouholeté spolupráci s festivalem Prague Pride, kde se věnujeme dramaturgii, programu i produkci celé Orange Stage – pódia zaměřeného na romskou queer komunitu. Program na Letné dal prostor romským umělcům a umělkyním z Česka i zahraničí.

Součástí našeho festivalového zapojení byla také účast v duhovém průvodu Prahou, informační stánek ARA ART a uvedení divadelního představení Dajori v Divadle D21, které jsme doplnili o diskusi s publikem.

Jedním z důležitých bodů programu byla Mezinárodní romská LGBTQ+ konference, kterou jsme uspořádali 9. srpna v Instituto Cervantes. Konference se zaměřila na intersekcionální výzvy romské LGBTQ+ komunity a přivedla do Prahy umělce, aktivisty a odborníky z celé Evropy.

Konference nabídla dva tematické panely:

● **Romové, Queer a umění**, ve kterém vystoupili umělci Luboš Kotlár, Tamara Moyzes a Mersud Selman. Diskuse se věnovala roli umění v reprezentaci identity a odporu vůči společenským předsudkům.

● **Romové, Queer a politika**, do něž se zapojili Iulian Stoian z Rumunska, Mikuláš Lakatoš ze Slovenska a Demetrio Gomez ze Španělska pojednávalo o politickém zastoupení, advokační strategii a podmínkách pro zapojení romské LGBTQ+ komunity do veřejného dění.

Mezinárodní spolupráce

Grindr - v tomto roce nadále spolupracujeme s mezinárodní platformou Grindr, která nám poskytuje bezplatný reklamní prostor. Pravidelně zde propagujeme naši poradnu www.reknu.to i další aktivity ARA ART v oblasti LGBTQ+ podpory. Díky této spolupráci jsme získali grantovou podporu na Mezinárodní LGBTQ+ konferenci.

Porticus - v rámci této spolupráce jsme získali finanční podporu Prague Pride Orange stage.

30 000 diváků

31 účinkujících

14 mezinárodních expertů/umělců

Koncepční a metodická činnost

Aktivní zapojení se do tvorby a ovlivňování veřejných politik i politik financování, které jsou přímo nebo marginálně adresované ve prospěch romské národnostní menšiny je podstatou naší koncepční činnosti. V uplynulém roce ARA ART participovala na procesu revize Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030, který kromě účasti na kulatých stolech k jednotlivým prioritním oblastem zahrnoval i připomínkování a navrhování změn jak v obsahové části strategického dokumentu tak v části úkolové.

Také jsme se podíleli na připomínkování navrhovaných grantových výzev Operačního programu Zaměstnanost plus 2021-2027 a Operačního programu Jan Amos Komenský zaměřených na podporu sociální inkluze romského obyvatelstva.

Na základě partnerské spolupráce s Genderovým informačním centrem NORA odborný tým ARA ART zpracoval průvodce Menšina v menšině: Co (ne)víme o lidech z LGBTQ+ romské menšiny (<https://www.gendernora.cz/e-knihovna/>) .

Jde o první komplexní souhrn faktů, analýz a ověřených postupů zaměřených na zviditelnění a podporu lidí z romské LGBTQ+ komunity. Naším cílem bylo prostřednictvím

-m tohoto dokumentu eliminovat „informační vakuum“ o LGBTQ+ Romech a Romkách, podporovat mezioborový a meziresortní dialog o jejich specifických potřebách a poskytnout komukoli od obhájců lidských práv po veřejné instituce stručný, ale ucelený návod k formulaci intersekciónálních politik a praktických intervencí.

Osvětová a vzdělávací činnost

Zvyšování odbornosti, kvality a efektivnější adresnosti služeb prostřednictvím vzdělávání má klíčový význam. I proto ARA ART v průběhu loňského roku rozšířilo své portfolium akreditovaných vzdělávacích programů na Ministerstvu práce, sociálních věcí ČR. Jedná se o jednodenní školicí programy v rámci dalšího profesního vzdělávání, které jsou určeny pro různé profese v oblasti sociální práce a sociálních služeb.

Školení jsou zaměřena na následující témata: Rozvíjení kompetence v tématu prevence protiromských projevů a protiromského rasizmu/anticiganismu; Genderově podmíněné a domácí násilí u osob ze zranitelného nebo vyloučeného prostředí se specifickým zaměřením na romské ženy a LGBTQ+ romskou komunitu; Vliv intersekcionality na sociální nerovnosti zranitelných osob se specifickým zaměřením na romské obyvatelstvo a zmocňování a aktivizování romského obyvatelstva v sociálně vyloučených lokalitách.

29

Celkový počet školicích aktivit

644

Celkový počet vyškolených osob

(sociální pracovníci/pracovnice, terénní sociální pracovníci/pracovnice, terénní pracovníci/pracovnice, styční důstojníci/důstojnice PČR, zástupci a zástupkyně NNO, vysokoškolští studenti/ studentky, pedagogičtí pracovníci/pracovnice)

Díky projektu Oda na kames – To nechceš jsme se v oblasti osvěty soustředili na zvyšování informovanosti a povědomí romského obyvatelstva v boji proti diskriminaci, nenávistným protiromským projevům a předsudečnému násilí formou kampaně. Ta se skládala z různých prvků, přičemž společným jmenovatelem byl jednak srozumitelný a poutavý obsah a dostupnost. I proto byly naším hlavním komunikačním prostředkem sociální sítě. Přes FB ARA ART jsme spustili program právní poradny s názvem (S)právně pro Romky a Romy.

Během živého hodinového moderovaného programu jsme 1x měsíčně s hostujícími odborníci a odborníky probírali nejčastější témata a případy diskriminace se kterými se romské obyvatelstvo setkává a jaké jsou postupy z hlediska právní ochrany dotčených osob.

Druhou fází kampaně představovaly infografiky jako návody zaměřené na to jak bojovat proti nenávistným příspěvkům na sociálních sítích, ale také jako adekvátně a přiměřeně reagovat na takové typy příspěvků. Koncem roku jsme věnovali přípravě třetí etapy osvětové kampaně, která bude probíhat v následujícím roce.

Odškodnění za nezákonné sterilizace romských žen

Pokud něco považujeme v naší práci za unikátní, je to přirozené propojování kultury, aktivismu, advokacie i přímé pomoci konkrétním osobám. A právě toto všechno se nám podařilo spojit v oblasti podpory podávání žádostí o odškodnění pro neoprávněně sterilizované ženy. V předchozí části DIVADENÍ SKUPINA ARA ART jsme již popsali naši letní divadelnou „tour“ po městech České republiky, kdy jsme prostřednictvím divadelní hry Dajori a debat upozorňovali na možnost požádat o odškodnění za neoprávněnou sterilizaci.

Nadto jsme v rámci projektu společně s organizací Romea spustili informační webové stránky www.poslednisance.cz, pořádali jsme jak online informační kampaň, tak i kampaň pomocí tištěných materiálů distribuovaných potřebným v jednotlivých místech přes lokální neziskové organizace. Vyřídili jsme přes 60 telefonátů/emailů obětí žádajících informace o svých možnostech a mnoha z nich jsme také poskytli přímou pomoc s celým procesem podání odsepsání jejich příběhu, až po administrativně správné odevzdání žádosti na Ministerstvo zdravotnictví.

Herci z divadelní skupiny Ara Art také účinkovali ve dvou informačních spotech „Podpoř bábu“. Apelovali v nich na mladé lidi, aby svým starším příbuzným pomohli žádosti podat a poskytovali potřebné informace nejen administrativně-správní, ale společně s Mgr. Annou Klimešovou z Českého helsinského výboru šířili také informace právní a legislativní.

Pomoc s vyřízením žádosti o odškodněním

60 ženám

Informační videospoty

2

Zásah kampaně

7000+ osob

Oda Na Kames - To nechceš

REALIZACE PROJEKTU: 1. 10. 2023-30.9.2025

DONOR: MINISTERSTVÍ PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST PLUS 2021-2027

V tomto dvouletém projektu financovaném z prostředků EU, jehož hlavním tématem je boj proti nenávistným protiromským projevům a předsudečnému násilí podporou, obhajobou a ochranou jejich práva právem chráněných zájmu má celonárodní působnost. Skládá se z pěti klíčových vzájemně propojených aktivit : monitoringu a analýzy nenávistných protiromských projevů a předsudečného násilí, komplexního vzdělávacího programu pro sociální, terénní sociální a terénní pracovníky a pracovnice, osvětové a informační kampaně cílené hlavně na romské obyvatelstvo, advokačních aktivit a poskytování bezplatných aktivit.

Monitoring a analýza nenávistných, protiromských projevů a předsudečného násilí je aktivitou, která probíhá po celou dobu trvání projektu. Jádrem je denní monitorování internetového prostoru přes aplikační nástroj, který nám na základě námi zadaných klíčových slov generuje články/příspěvky včetně komentářů a ty jsou následně podrobovány analýze. Ve čtvrtém kvartálu jsme zpracovali první předběžná zjištění za období 12/2023 do 09/2024 (https://www.araart.cz/getmedia/a950845c-fd85-413c-a56c-dacfc7f856bd/HD-prezentace_final2.pdf).

Kompletní analytická zpráva bude zpracována v roce 2025.

Popisu osvětově-informační kampaně, bezplatné právní pomoci a poradenství a advokační činnosti se věnujeme v předešlém textu.

Žádoucí je však doplnit, že v kontextu advokačních aktivit jsme v měsíci listopad uspořádali kulatý stůl na téma *Protiromská nenávist v éře sociálních sítí: Jak rozpoznat, zastavit a přetvořit digitální nenávist*.

Kromě odborné veřejnosti přijali pozvání také Luke Minzen z Velvyslanectva USA a Lucie Fuková, zmocněnkyně vlády pro romské záležitosti, kteří spolu s ředitelem ARA ART, z. s., Davidem Tišerem zahájili program kulatého stolu.

Hlavní část této advokační aktivity byla věnována prezentaci průběžných analytických zistení z monitorování nenávistných protiromských projevů v médiích a na sociálních sítích. Právní rámec nenávistných projevů a předsudečného násilí přiblížila přítomným ředitelka organizace In IUSTITIA. p. s., Klára Kalibová. V závěru programu jsme se věnovali oblastem, které považujeme za klíčové v boji proti anticiganismu a protiromským postojům, a představili jsme podněty a doporučení jako reakci na průběžné výstupy.

**Průběžná
zjištění**

1 výstupní dokument

**Advokační
aktivity**

**kulatý stůl pro odbornou veřejnost
prezentace na konferenci Krajského
úřadu Středočeského kraje**

Vzdělávání

**40 hodinový bezplatný školící program
55 účastníků a účastnic z toho 27 osob
zabsolvovalo školící program
3 - členný lektorský tým ARA ART a 2
zaměstnankyně Kanceláře VOP**

ARA ART a média

V Plzni začíná multižánrový festival romské kultury Ara Fest, pokračovat pak bude v Brně, Ostravě a Jablonci nad Nisou

 Denisa Hamáková · 04. července 2024 · Čtení na 1 minutu

Festival romské kultury Ara Fest se po sedmi úspěšných ročnících v Plzni letos poprvé rozšíří i do dalších měst v Čechách. Tradiční plzeňskou část odstartuje už 4. července ve Smetanových sadech, kde bude zahájena putovní výstava Jozefa Feča "Neznámé barvy osobností". Následovat bude divadelní představení Dajori (Maminka) věnované tíživým osudům romských žen v minulém století včetně nezákonných sterilizací. Po představení proběhne beseda s Ivanou Sušilovou ze Státního zdravotního ústavu, která vysvětlí postup pro odškodnění obětí.

Multižánrový festival romské kultury Ara Fest již po osmé potěší Plzeň

🕒 2. července 2024 | 📍 Roma vakaren

Přehlídka romské kultury v Plzni ARA FEST | foto: AraArt

Festival romské kultury Ara Fest se v uplynulých letech stal tradicí. Od svého počátku v roce 2017 se ale značně rozrostl - nejen z hlediska programu, ale také co do počtu měst, kde se odehrává.

"Nesmírně nás těší, že se nám po sedmi letech podařilo realizovat tento expanzivní plán, o němž sníme už několik let. Romských kulturních festivalů není mnoho, a my každoročně sledujeme obrovský zájem diváků, takže máme radost, že jsme letos nemuseli zvolit jen jedno město," uvedl v tiskové zprávě zasláné zpravodajskému serveru Romea.cz ředitel pořádající organizace Ara Art a programový ředitel Ara Festu David Tišer.

Oslavy Mezinárodního dne Romů se po hlavním programu v Praze přesouvají i do Plzně

🕒 7. duben 2024 | 📍 Roma vakaren

» Největší audioportál na českém internetu

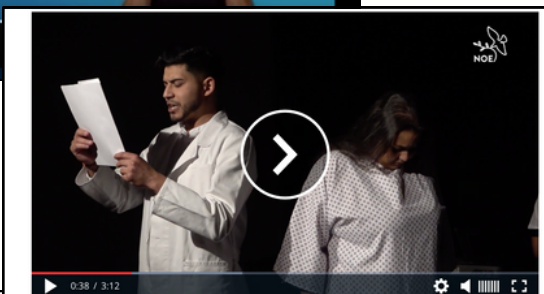

Mezinárodní den Romů | Foto: AraArt

Oslavy Mezinárodního dne Romů letos, který připadá na 8. dubna, již po 10. připravuje organizace Ara Art. Svátek, který byl vyhlášen již v roce 1971 položil základy mezinárodní spolupráce Romů a zdůraznil politicko-společenský význam hnutí. V České republice se o něm začalo hovořit až ve 2. polovině 90. let.

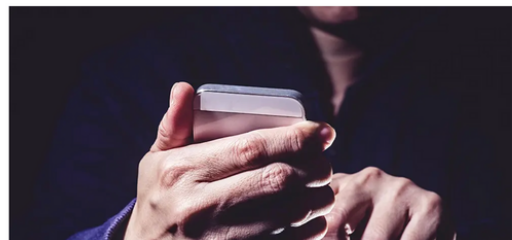

Oslavy Mezinárodního dne Romů se po hlavním programu v Praze přesouvají i do Plzně

Jak se bránit proti nenávistným projevům a násilí? Romská organizace ARA ART spouští projekt Oda na kames, nabízí právní pomoc a vzdělávání

ROMEIA 02. února 2024 Čtení na 2 minuty [Read in English](#)

Viděli jsme

Nucené sterilizace romských žen probíhaly v Československu od druhé poloviny 60. let až do roku 2012. A právě tímto složitým tématem se zabývá divadelní spolek Ara Art v monodramatu DAJORI, romsky Maminka, mapující tragické příběhy čtyř generací romských žen.

Reportáž
Premiéra: 22.11.2024
Výroba: 2024

“Uvědomujeme si, že romská menšina není jedinou společenskou skupinou, která je vystavena nenávistným projevům, či předsudečnému násilí. Věříme, že výsledky našeho projektu v budoucnu pomohou i dalším skupinám obyvatel, které se s touto problematikou potýkají.“ říká advokační pracovnice Andrea Bučková, někdejší zplnomocněnkyně vlády SR pro romské komunity.

V roce 2024 narostl dosah obsahu na sociálních sítích. Největší pozornost získala stránka v období kolem významných dnů Romského národa (8. dubna na Mezinárodní den Romů, 2. srpna na Den obětí romského holokaustu) nebo v období multižánrových festivalů romské kultury ARA FEST (začátek července). Stejně tak významně narostl počet sledujících o 1100 účtů, na sítích nás sleduje přes 10 000 osob.

Aktivity ARA ART a jejich prezentace přitahují pozornost!

! přes 400 tisíc oslovených uživatelů

! +1 100 sledujících účtů

! přes 10 000 sledujících

Co dalšího se dělo v ARA ART

ARA BOARD

Už v roce 2023 jsme založili neformální poradní orgán, takzvaný ARA BOARD, který sdružuje odborníky a významné osobnosti z různých oblastí souvisejících s naší prací. ARA BOARD a jeho členové nám 1. poskytují zpětnou vazbu k naší práci, nabízejí alternativní názory a perspektivy, 2. poskytují pomoc při řešení nových výzev, budování vztahů a „otevírání dveří“ k jiným platformám. Role rady je čistě neformální a není součástí písemných a závazných struktur řízení uvedených v našich stanovách.

Členkami a členy ARA BOARDU jsou:

Stanislav Daniel (nadace),

Michal Hába (divadlo),

Jan Heřmanský (právo),

Michal Miko (networking romských organizací),

Rado Pitner (vzdělávání),

Emílie Rigová (umění),

Jan Vávra (PR a komunikace),

Saša Uhlová (médiá).

Film Dajori

Stali jsme se hrdými partnery dokumentu Dajori (Maminka) režisérského dua Martina Páva a Nicolase Kourka. Celovečerní dokumentární film Dajori vypráví příběh rodiny Hučkových, která žije obyčejným životem v příhraničním Varnsdorfu. Marie se rozhodne pomoci mladší sestře Ivetě, která skončila se svými devíti dětmi na ulici. Dvouletá Anabel a devítiletý Samuel se tak ocitají v pěstounské péči Marie a Enrica Hučkových. Snímek tři roky zaznamenával zásadní rodinné události a vztahy. Sledujeme Mariinu snahu dávat Samovi a Anabel najevo mateřskou lásku, ale současně je vychovávat podle svých představ. Navíc Samuel zrovna vstupuje do puberty, a tak Marie při jeho výchově čelí nejedné výzvě... Film soutěžil na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava Dokumentární film a sklídl obrovský úspěch: získal cenu poroty za originální tvůrčí přístup, ale především zasáhl diváctvo tak silně, že ocenilo snímek i cenou publika.

Study Session na téma sexuálního a reprodukčního zdraví romských žen a LGBTQ+ lidí v Budapešti

V listopadu 2024 se v Budapešti uskutečnila studijní session zaměřená na sexuální a reprodukční zdraví romských žen a LGBTQ+ komunit, na které ARA ART vystupovala jako partnerská organizace. Mladí lídři a aktivisté se zapojili do workshopů o lidských právech, anticiganismu a zdravotní advokacii. Výstupem byly konkrétní akční plány na podporu rovnosti a důstojnosti marginalizovaných skupin.

Chceme růst: Strategický rozvoj organizace

Doba realizace projektu: 1. 11. 2024 - 31. 10. 2026

Registrační číslo: CZ.03.02.03/00/24_073/0004581

Financováno Evropskou Unií z Operačního programu Zaměstnanost+

V listopadu 2024 jsme zahájili nový projekt na budování kapacit naší organizace.

V rámci projektu Chceme růst se ARA ART zaměřuje na systematické budování organizačních kapacit a dlouhodobou udržitelnost. Cílem je zajištění vícezdrojového financování, vytvoření fundraisingové a PR strategie, rozvoj profesních dovedností týmu a posílení vnitřních struktur. Projekt zahrnuje analýzu finančních i nefinančních zdrojů za posledních 5 let, z níž vzejde strategie pro zajištění stability, diverzifikaci financování a zvýšení viditelnosti organizace. Posilujeme týmové kapacity skrze školení v oblasti managementu, produkce, komunikace, jazyků a specifických témat jako je práce s romskou LGBTQ+ komunitou. Důraz klademe také na interní facilitaci a podporu profesního růstu zaměstnanců. Paralelně vzniká strategický plán PR a marketingu, jehož cílem je atraktivní vizuální identita, efektivní komunikace s médii a vyšší povědomí o organizaci i romské kultuře. Součástí projektu je také rozvoj nové platformy pro spolupráci romských a proromských kulturních organizací, která propojí síly při realizaci společných akcí, sdílení know-how a advokacii za lepší systémové podmínky pro romskou kulturu v ČR.

Rada Romů Plzeň

V roce 2024 se Rada Romů města Plzně sešla celkem třikrát v rámci pracovních setkání a jednou na veřejné akci v rámci festivalu ARA FEST. Tato veřejná událost poskytla příležitost k neformálnímu setkání členů Rady s představiteli města, institucí i širokou veřejností. Vzájemná interakce podpořila budování důvěry, zviditelnění činnosti Rady a prohloubení spolupráce s klíčovými aktéry v Plzni.

Rada se v průběhu roku systematicky věnovala přípravě strategických doporučení v oblastech, které zásadně ovlivňují kvalitu života romských obyvatel města. Jednalo se o oblasti vzdělávání, zdraví, bydlení, zaměstnání a diskriminace. Členové Rady přinášeli do diskuzí konkrétní zkušenosti z komunit, hledali praktická řešení a usilovali o to, aby strategie reflektovala potřeby romských obyvatel Plzně. Cílem Rady je být mostem mezi komunitou a institucemi a přispět k tvorbě spravedlivých a inkluzivních politik města. Dlouhodobě usiluje o to, aby romské obyvatelstvo bylo v Plzni viditelné, respektované a aktivně zapojené do veřejného dění.

Finance

Rozvaha

Označení	AKTIVA	číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k posled. dni účetního období
a	b	c	1	2
A.	Dlouhodobý majetek celkem	Součet A.I. až A.IV.		
A. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	1		
A. II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	2		
A. III.	Dlouhodobý finanční majetek celkem	3		
A. IV.	Oprávy k dlouhodobému majetku celkem	4		
B.	Krátkodobý majetek celkem	Součet B.I. až B.IV.		
B. I.	Zásoby celkem	5		
B. II.	Pohledávky celkem	6	6 072	7 362
B. III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	7		
B. IV.	Jiná aktiva celkem	8	5 957	7 313
	Aktiva celkem	Součet A. až B.	10	10
			6 072	7 362

Označení	PASIVA	číslo řádku	Stav k prvnímu dni účetního období	Stav k posled. dni účetního období
a	b	c	3	4
A.	Vlastní zdroje celkem	Součet A.I. až A.III.		
A. I.	Jméno celkem	12	407	367
A. II.	Výsledek hospodaření celkem	13	220	134
B.	Cizí zdroje celkem	Součet B.I. až B.IV.		
B. I.	Rezervy celkem	14	187	233
B. II.	Dlouhodobé závazky celkem	15	5 665	6 995
B. III.	Krátkodobé závazky celkem	16		
B. IV.	Jiná pasiva celkem	17	83	114
	Pasiva celkem	Součet A. až B.	18	5 582
			19	6 881
			6 072	7 362

Označení	TEXT	Číslo řádku	Činnosti		
			Hlavní	Hospodářská	Celkem
			5	6	7
A.	Náklady	1			
A. I.	Spotřebované nákupy a nakupované služby	2	8 022	101	8 123
A. II.	Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	3			
A. III.	Osobní náklady	4	5 947		5 947
A. IV.	Daně a poplatky	5	8		8
A. V.	Ostatní náklady	6	82		82
A. VI.	Odписy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a opravných položek	7			
A. VII.	Poskytnuté příspěvky	8			
A. VIII.	Daň z příjmů	9			
	Náklady celkem	Součet A.I. až A.VIII.	10	14 059	101
					14 160
B.	Výnosy	11			
B. I.	Provozní dotace	12	12 849		12 849
B. II.	Přijaté příspěvky	13	159		159
B. III.	Tržby za vlastní výkony a za zboží	14		1 203	1 203
B. IV.	Ostatní výnosy	15	1		1
B. V.	Tržby z prodeje majetku	16			
	Výnosy celkem	Součet B.I. až B.V.	17	13 009	1 203
					14 212
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	ř. 17 - (ř. 10 - ř.9)	18	-1 050	1 102
D.	Výsledek hospodaření po zdanění	ř. 18 - ř. 9	19	-1 050	1 102
					52

Výkaz zisku a ztráty

Finanční podpora

Úřad vlády České republiky

MINISTERSTVO
KULTURY

Státní fond kultury ČR

Government
of Canada
Embassy
of Canada

Gouvernement
du Canada
Ambassade
du Canada

Praha 7

MĚSTSKÁ ČÁST
PRAHA 1

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 14

Město Plzeň

MĚSTSKÁ ČÁST
BRNO-STŘED

B | R | N | O

OSTRAVA!!!

Moravskoslezský
kraj

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

THE
SIGRID
RAUSING
TRUST

ERAC
EUROPEAN ROMA
INSTITUTE FOR ARTS
AND CULTURE

Spolufinancováno
Evropskou unií

ILGA
EUROPE

Všem děkujeme za podporu!

ARTART